

تعریف:

کلسیم یکی از اجزای معدنی خون است که به تنظیم ضربان قلب، انتقال پیام‌های عصبی، انقباض عضلات و تشکیل استخوان و دندان‌ها کمک می‌کند. افزایش یا کاهش غلظت کلسیم خون می‌تواند مشکلات جدی و گاهی تهدید کننده زندگی به بار آورد، به نحوی که غشاهای تمام سلول‌های بدن، عضلات، استخوان‌ها، غدد پاراتیروئید و هورمون‌های پاراتیروئیدی (که تنظیم کننده جذب و استفاده از کلسیم هستند) همگی تحت تأثیر قرار می‌گیرند.

❖ کاهش غلظت کلسیم خون:

➤ علایم شایع کاهش غلظت کلسیم خون:

- گرفتگی عضله، پرش، بی‌حسی و سوزن سوزن در دست‌ها و پاها
- تشنج
- نامنظمی ضربان قلب
- افزایش فشار خون

✚ علل کاهش غلظت کلسیم خون:

- کاهش فعالیت غدد پاراتیروئید به علت بیماری یا آسیب به هنگام جراحی در گردن
- دریافت ناکافی کلسیم و ویتامین D در رژیم غذایی
سوءجذب از دستگاه گوارشی (معمولاً بدون علت مشخص)
- التهاب لوزالمعده
- نارسایی کلیه

- سوختگی یا عفونت شدید

- کاهش غلظت منیزیم خون

❖ عوامل افزایش دهنده خطر کاهش

غلظت کلسیم خون:

- مصرف بعضی از داروها، از جمله داروهای ادرار آور تیازیدی و مسدود کننده‌های کانال کلسیمی
- آسیب، سرطان، یا جراحی غده تیروئید یا غدد پاراتیروئید
- افراط در مصرف الکل که باعث نامناسب بودن تغذیه می‌شود.

• افزایش غلظت کلسیم خون:

➤ علایم شایع افزایش غلظت کلسیم خون:

- افسردگی، هذیان، گیجی
- تشنج و اغماء (تنها در بدترین موارد)
- بی‌حالی و خواب آلودگی
- بی‌اشتهایی
- استفراغ و اسهال
- کم‌آبی بدن و تشنگی
- نامنظمی ضربان قلب
- کاهش فشار خون

✚ علل افزایش غلظت کلسیم خون:

- وجود شکستگی‌های متعدد و استراحت طولانی مدت در تخت

○ تومورهای خوش خیم یا بدخیمی که استخوان را تخریب می‌کنند.

○ پرکاری غدد پاراتیروئید

• عوامل افزایش دهنده خطر افزایش

غلظت کلسیم خون:

- ✓ تغذیه نامناسب، به خصوص مصرف بیش از اندازه محصولات لبنی یا آنتی‌اسیدهای حاوی کلسیم زیاد
- ✓ عدم فعالیت یا استراحت طولانی مدت در رختخواب به هر علت
- ✓ تزریق مکرر خون حاوی سیترات
- ✓ بیماری مزمن کلیه

پیشگیری:

- از آنتی‌اسیدهای حاوی کلسیم، به صورت مرتب استفاده نکنید.

- داشتن یک رژیم طبیعی و متعادل

- هیچ‌گاه الکل ننوشید.

عواقب مورد انتظار:

اغلب موارد با درمان در عرض یک هفته معالجه می‌شوند، مگر اینکه علت به هم خوردن تعادل کلسیم خون، سرطان باشد.

دفتری

مرکز آموزشی درمانی نمازی
واحد آموزش ضمن خدمت

افزایش و کاهش کلسیم خون

PT-HO-146

تهیه کننده: اشرف معماریزاده

کارشناس ارشد مراقبت ویژه نوزادان

استاد علمی: خانم دکتر زهره گرمی زاده (فوق تخصص

غدد اطفال)

سال ۱۳۹۴

رژیم غذایی:

در موارد کاهش خفیف غلظت کلسیم خون، از مکمل کلسیمی و ویتامین D استفاده نمایید. شیر و محصولات لبنی نیز بیشتر مصرف کنید. درمان باید تا آخر عمر ادامه یابد.

در موارد افزایش خفیف غلظت کلسیم خون، مصرف محصولات لبنی و آنتی‌اسیدهای حاوی کلسیم را محدود کنید.

در این شرایط به پزشک خود مراجعه نمایید:

- اگر شما یا یکی از اعضای خانواده تان علائم به هم خوردن تعادل کلسیم خون را دارید.
- اگر پس از آغاز درمان، علائم بدتر شوند یا رو به بهبود نگذارند.

منابع: منبع: پرستاری داخلی و جراحی برونر و سودارث
پرستاری کودکان مارلو

عوارض احتمالی:

- ایست قلبی
- شکستگی استخوان‌های ضعیف
- سنگ کلیه (در موارد افزایش غلظت کلسیم خون)
- زخم معده و اثنی عشر (در موارد افزایش غلظت کلسیم خون)

صورت کلی درمان:

- آزمایشات تشخیصی ممکن است شامل آزمایش خون از نظر سطح کلسیم، نوار قلب، و عکس برداری از استخوان‌ها باشد.

- پیش از اینکه برنامه درمانی برای پیشگیری از عود مشکل طرح ریزی شود، باید علت زمینه ساز معلوم شود.

- داروها:

در حالت کاهش غلظت کلسیم خون، کلسیم وریدی در حالت افزایش غلظت کلسیم خون، محلول سالیس داخل وریدی و ادرار آور فعالیت:

پس از شروع درمان، با رو به بهبود گذاشتن علائم، فعالیت‌های عادی خود را از سر گیرید.